

Asia: VN/1878/2025

Lausuntopyyntö HE rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakentamislain muuttamiseksi sekä energiatodistusta että rakennuksen ilmastoselvityksestä koskevien asetusten muuttamiseksi

Lausunto

Kommentit hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Lakiluonnoksen mukaan energiatodistuksia edellytettäisiin jatkossa myös suojelluista rakennuksista. Turun kaupunginmuseo ei pidä tätä hyvänä eikä tarkoituksenmukaisena ratkaisuna. Jo lähtökohtaisesti pitää muistaa, että vanhojen rakennusten säilyminen ja kunnostaminen edustaa kestäväää kehitystä ja vähentää päästöjä, kun rakennuksia ei pureta.

Suojelluissa ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa rakennuksissa ei voi tehdä energiatodistuksen edellyttämien suositusten mukaisia energiatehokkuutta parantavia ratkaisuja vaarantamatta rakennusten kulttuurihistoriallisia arvoja. Energiatodistuksissa vaadittavat suositukset saattavat aiheuttaa myös suojeltujen rakennusten korjaamista siten, että niiden kulttuurihistorialliset arvot tuhoutuvat.

Energiatehokkuuden parantaminen öljykriisin myötä 1970-luvulla on Suomessa aiemmin aiheuttanut vanhojen, kulttuurihistoriallisesti arvokkaidenkin talojen hallitsematonta tiivistämistä. Rakennusten julkisivujen ominaispiirteet ovat tuhoutuneet tai perinteinen rakennuksen hengittävyys on kadonnut ja rakennukselle on siitä aiheutunut muun muassa sisäilmaongelmia. Sama käytäntö ei saa tapahtua uudestaan.

Suojeltuihin rakennuksiin kuuluvat yksityisten käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten lisäksi myös niin sanotut museorakennukset, kuten esimerkiksi Turussa Turun linna ja Luostarimäen käsityöläismuseon 1700-luvulla rakennetut rakennukset. Uuden lain mukaan näillekin tulee hankkia energiatodistus, vaikka niitä ei olla myymässä tai vuokraamassa eikä niitä korjata esityksen tarkoittamalla tavalla. Rakennuksia ei voida myöskään korjata siten, että niitä

lisäeristettäisiin tai niihin asetettaisiin ilmalämpöpumppuja tai aurinkopaneeleita energiatehokkuuden parantamiseksi. Energiatodistuksen laatiminen tällaisille museorakennuksille ei vaikuta perustellulta.

Lakiluonnoksen selostuksessa liittyen pykälään 9 todetaan (s. 35), että suosituksien esittämisessä olisi luonnollisesti otettava huomioon, että esimerkiksi suojeltujen rakennusten kohdalla ei saisi suojelun tarkoitus vaarantua. Tästä ei kuitenkaan ole mainintaa varsinaisessa lakipykälässä.

Keskeisissä ehdotuksissa (4.1.) todetaan, että energiatodistusten olisi sisällettävä enemmän tietoa rakennuksen älykkäistä järjestelmistä, kuten automaatiosta ja ohjauksesta. Yli satavuotiaissa rakennuksissa on yleensä painovoimainen, hyvin toimiva ilmanvaihto, joka on säilyttänyt rakennuksen nykypäiviin. Energiatodistus ei saa luoda mielikuvaa, että vanhoissakin rakennuksissa tarvitaan ehdottomasti automaatiota ja teknisiä järjestelmiä.

Kohdassa 4.2 Pääasialliset vaikutukset, ei ole arvoitu lainkaan energiatodistuksen vaikutuksia suojeltujen rakennusten osalta. Kohdassa 5.1. todetaan vain, että energiatodistuksen laatiminen ei vaarantaisi suojelutarkoitusta, mutta ei perustella tai arvioida miten se ei vaaranna. Esityksen perustaksi tulee kunnolla arvioida energiatodistuksen, sen sisällön ja varsinkin suositusten vaikutukset suojeltuihin rakennuksiin.

Lausunnolla on myös hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennusten energiatehokkuudesta. Siinä todetaan, että energiatehokkuutta koskevia säännöksiä ei sovellettaisi olemassa olevaan rakentamislain (751/2023) 37 §:n 2 momentin 1–7 kohdassa tarkoitettuihin rakennuksiin.

Mainitussa lain 2 momentin 7 kohdassa ovat suojellut rakennukset:

- rakennukset, joita suojellaan rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010),

kaavassa annetun suojelumääräyksen tai maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta tehdyn yleissopimuksen (SopS 19/1987) mukaiseen maailmanperintöluetteloon hyväksymisen nojalla osana määrättyä ympäristöä tai niiden erityisten arkkitehtonisten tai historiallisten ansioiden vuoksi siltä osin kuin niiden luonne tai ulkonäkö muuttuisi energiatehokkuutta koskevien vähimmäisvaatimusten vuoksi tavalla, jota ei voida hyväksyä.

Energiatehokkuuslain luonnoksessa todetaan että, suojellut rakennukset voidaan jättää energiatehokkuusvaatimusten soveltamisalan ulkopuolelle direktiivin 9 artiklassa sallitun

liikkumavaran nojalla. Vaikuttaa sekavalta, kun toisen lain mukaan taas tarvitaan energiatehokkuutta osoittava energiatodistus.

Energiatodistusten ei myöskään edellytetä perustuvan todellisiin mittauksiin, vaan laskennallisiin malleihin. Suojeltuihin, paikoin satoja vuosia vanhoihin rakennuksiin nykypäivän laskennalliset mallit eivät sovellu.

Edellä olevien tietojen perusteella energiatodistus vaikuttaa byrokraattiselta paperilta, jolla ei ole käytännön merkitystä.

Mikäli ei ole mahdollista vapauttaa suojeltuja rakennuksia energiatodistuksen laatimisveloitteelta,

- energiatodistuksissa ei tule edellyttää suojelluissa ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa rakennuksissa energiatehokkuus- ja automaatio-suosituksia.

- museorakennusten energiatodistusvaatimus tulisi olla kertaluontoinen eli laadittu todistus oli jatkossa toistaiseksi voimassa oleva.

- laissa tulee ilmaista selkeästi, että suojeltujen rakennusten energiatodistusten laatijan tulee ymmärtää vanhojen rakennusten merkitys ja suojelun tarkoitus.

- energiatodistuskäytäntöä ja lakia energiatehokkuudesta tulee tarkastella yhdessä niin, että energiatehokkuusvaatimukset ja niistä vapautukset ovat suojeltujen rakennusten omistajille selkeät.

Kommentit ympäristöministeriön asetukseen rakennuksen energiatodistuksesta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta

Asetuksissa tulee ottaa huomioon suojeltujen ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten sekä museorakennusten erityisyys.

Kommentit ympäristöministeriön asetukseen rakennuksen ilmastaselvityksestä ja rakennustuoteluettelosta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta

-

Saarento Paula
Turun kaupunki - Turun kaupunginmuseo / Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo